

บทบาทของสถาบันในการกำกับดูแล ด้าน Research Integrity กับ เส้นทางนักวิจัยไทย

ศ. ดร. ยงยุทธ ยุทธวงศ์

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

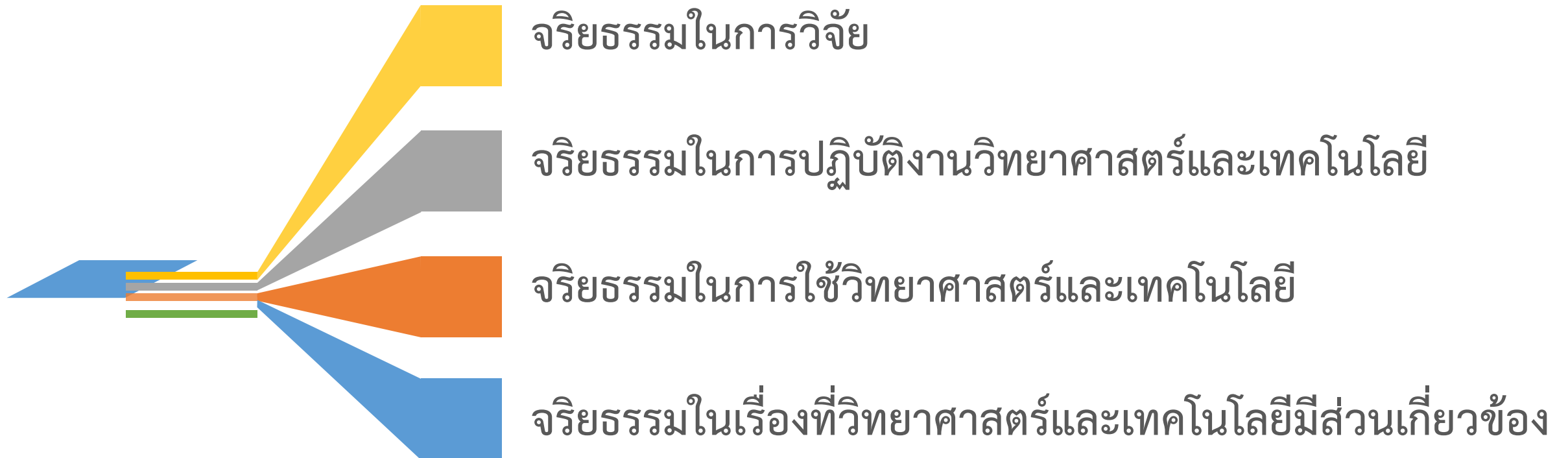
'Science without conscience is nothing
but ruin to the soul'

François Rabelais

1483-1553

ขอบเขตของวิทยจริยธรรม

บูรณาการวิจัย และจริยธรรมการวิจัย

บูรณาการวิจัย (Research Integrity) หมายถึง การดำเนินงานวิจัยด้วยความซื่อสัตย์และซื่อตรงต่อหลักการ รวมถึงการมีศีลธรรมจรรยา ทัศนคติ และการประพฤติในการทำวิจัยที่เหมาะสม สอดคล้องตามหลักจริยธรรม กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานการวิจัย ซึ่งจะทำให้สาธารณชนเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจต่อวิธีการทดลองและข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย

จริยธรรมการวิจัย (Research Ethics) หมายถึง การดำเนินงานวิจัยด้วยความรับผิดชอบ โดยการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมหรือค่านิยมในสาขาการวิจัยต่าง ๆ ตั้งแต่การออกแบบและวางแผนการวิจัย การปฏิบัติต่ออาสาสมัคร หรือสัตว์ทดลองในโครงการวิจัย ตลอดจนการนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น

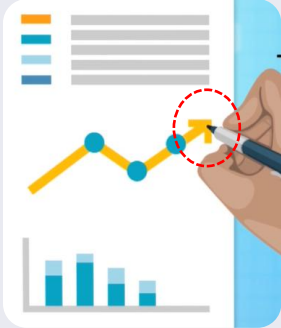
"จริยธรรมการวิจัย" (Research Ethics) มีความหมายที่กว้างกว่า "บูรณาการวิจัย" (Research Integrity)

การประพจน์มิชอบในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และตัวอย่าง

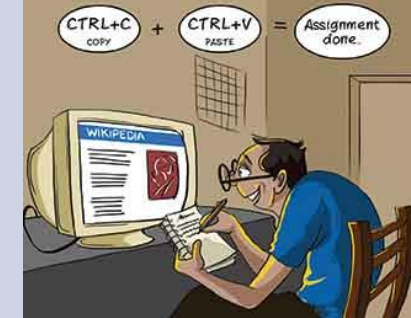
- ◆ การเสกสรรปั้นแต่งเรื่อง
- ◆ การปรับแต่งข้อมูล
- ◆ การโจรกรรมข้อมูลและข้อค้นพบ
- ◆ การลอกเลียน
- ◆ การเคลมการค้นพบและการประดิษฐ์
- ◆ การป้องกันแก้ไขการประพจน์มิชอบในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

Ethical Misconduct in Research

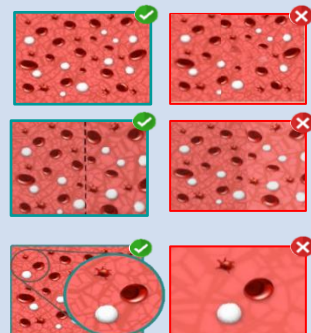
Fabrication: make up, modify, add, delete

Plagiarism: copy, pirate, steal

Falsification: alter, mislead, forge

**Different degrees of misconduct:
total, in parts, by implication**

บทบาทของสถาบันในการกำกับดูแลด้าน Research Integrity

- สถาบันมีหน้าที่กำกับดูแลให้การวิจัยมีความเหมาะสมถูกต้องด้านจริยธรรม ไม่เพียงอยู่ในกรอบของกฎหมายเท่านั้น
- สถาบันควรจัดให้นักวิจัย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รู้หลักการจริยธรรมการวิจัย โดยติดตามจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และหน่วยงานต่างๆ เช่น คณะผู้เชี่ยวชาญ Thailand Research Integrity Network (TH-RIN)
- สถาบันควรสนับสนุนให้นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงหลักปฏิบัติและแหล่งข้อมูลจริยธรรมการวิจัย
- สถาบันควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านการบริหารจริยธรรมการวิจัยอยู่ในคณะบริหาร
- สถาบันควรจัดให้มีกลไกการร้องเรียนการประพฤติมิชอบด้านจริยธรรมการวิจัย และการพิจารณาตัดสินโดยหลักยุติธรรม

ตัวอย่างของกรณีที่สถาบันควรดูแล

- การประพจน์มิชอบในการทำและเสนอผลงาน (เสกสรรปั้นแต่งเรื่อง ปรับแต่งหรือโจรกรรมข้อมูลและข้อค้นพบ ลอกเลียนหรือลอกเคลมการค้นพบและการประดิษฐ์)
- การร้องเรียนว่ามีการนำผลงานไปตีพิมพ์เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งอาจมาจากภายในสถาบันเองหรือจากนอกสถาบัน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้สังเกตการณ์
- การรายงานโดยบุคคล วารสาร หน่วยงาน ฯลฯ ถึงเรื่องความไม่ชอบมาพากลของงานวิจัย
- ฯลฯ

กลไกในการดูแลจริยธรรมการวิจัย

- สถาบันมีผู้รับผิดชอบดูแลจริยธรรมการวิจัย ทั้งในระดับรวมและระดับคณะหรือส่วนงาน
- สถาบันจัดให้มีการอบรม ประชุมวิชาการ ฯลฯ ด้านจริยธรรมการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจรวมกับเรื่องที่น่าสนใจ เช่น การตีพิมพ์ผลงาน การใช้ปัญญาประดิษฐ์ ฯลฯ
- มีกลไกตรวจสอบตราสอดส่อง เช่น การดูแลเรื่องการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีจริยธรรม การมีกลไกสอบสวนเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนหรือรายงาน
- มีการดำเนินงานอย่างจริงจังและด้วยความยุติธรรม

แนะนำเครือข่ายพันธมิตร TH-RIN (Thailand Research Integrity Network)

วัตถุประสงค์การจัดตั้งเครือข่าย: เพื่อให้เกิดการประสานงาน ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานด้านจริยธรรมการวิจัย ทั้งเครือข่ายวิจัยภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ทั้งนี้ ในกรณีที่เกิด Misconduct แบบ Multi-institution ขึ้น เครือข่ายพันธมิตร TH-RIN จะช่วยให้การประสานงานเป็นไปอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการจัดตั้งเครือข่าย: แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1. **ระดับสมาชิกเครือข่าย** เป็นในลักษณะ TH-RIN assembly ทุกมหาวิทยาลัย/องค์กร ที่สนใจ สามารถเข้าเป็นสมาชิกได้ โดยสมาชิกเครือข่ายฯ จะได้รับสิทธิประโยชน์ เช่น การแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น e-learning, คู่มือ/แนวปฏิบัติ เป็นต้น ปัจจุบัน มีสมาชิกเครือข่ายทั้งสิ้น 87 สถาบัน จะการจัดประชุมสามัญประจำปี ปีละ 1 ครั้ง
2. **ระดับคณะผู้แทน:** เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากแต่ละมหาวิทยาลัย รวม 15 ท่าน ช่วยผลักดันงานด้าน Research Integrity และ Research Mentoring ให้กับประเทศ โดยแรกเริ่ม สวทช. จะรับเป็นฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนงบประมาณในเบื้องต้น ทั้งนี้ ในระยะถัดไป อาจเรียนเชิญ สอวช., วช. ร่วมสนับสนุนงบประมาณต่อไป

คณะผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรมการวิจัยของประเทศ

Thailand Research Integrity Network Committee (TH-RIN)

Chairperson

Prof. Dr. Yongyuth
Yuthavong

Advisor

Dr. Wiparat
De-ong

Experts on research integrity and ethics

Prof. Yong
Poovorawan,
M.D.

Prof. Prasit
Palittapongarnpim,
M.D.

Dr. Kittisak
Kulvichit,
M.D.

Prof. Dr. Surasak
Wongratana-cheewin

Prof. Dr. Soraj
Hongladarom

Prof. Dr. Watchara
Kasinrerk

Prof. Dr. Supa
Hannongbua

Representatives from universities, National Research Council of Thailand (NRCT),
and National Science and Technology Development Agency (NSTDA)

Assoc. Prof.
Dr. Suppasit
Maneerat

Assoc. Prof.
Dr. Walasinee
Sakcamduang

Prof. Dr. Monchai
Duangjinda

Assoc. Prof.
Dr. Winita Punyodom

Assoc. Prof.
Dr. Supapon
Cheevadhanarak

Assoc. Prof.
Dr. Patcharaporn
Sudchada

Prof. Dr. Somrerk
Chandra-ambhorn

Mr. Sompratana
Suktawee

Dr. Annicha
Tokitklatawat

Dr. Somboon
Sahasithiwat

Mrs. Thitiwan
Kerdsonboon

สวทช.
NSTDA

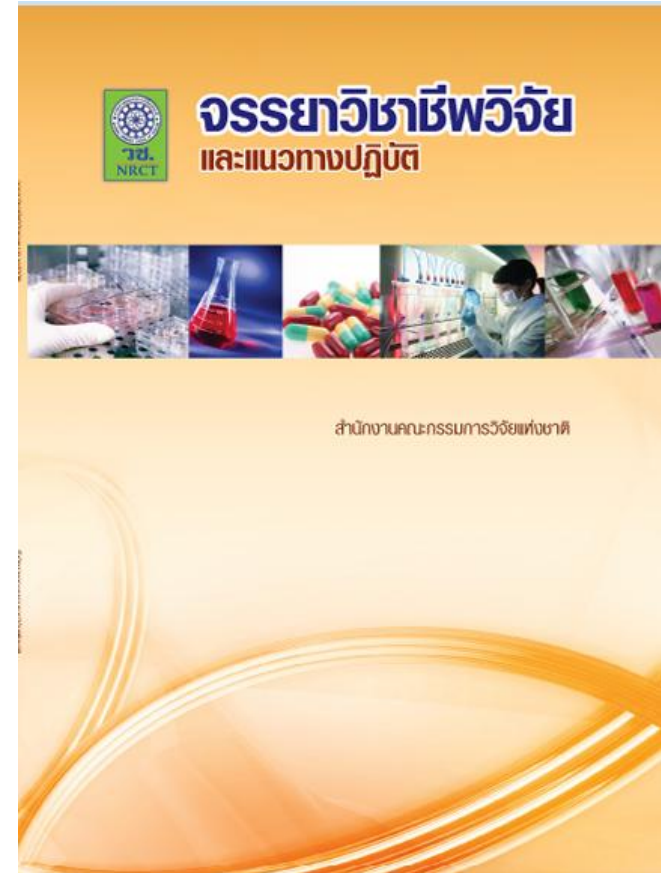
บทเรียนและกรณีศึกษา ด้านจริยธรรมการวิจัย

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

2567

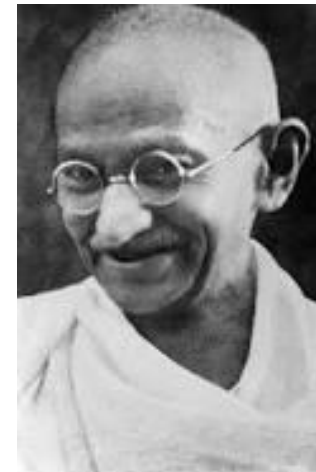

2554

สรุปประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนจริยธรรมการวิจัย

- **นักวิจัย**ยึด**หลักจริยธรรมของการวิจัย** ทั้งในการเสาะหาทีมงาน ผู้สนับสนุน การทำการวิจัย การรายงานผลการวิจัย และการนำผลงานวิจัยไปใช้
- **หน่วยงานและสถาบันของนักวิจัย**ให้ความสำคัญกับจริยธรรมการวิจัย โดยอาจดำเนินงานโดย**ความร่วมมือ**กับคณะผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรมการวิจัยของประเทศ (Thailand Research Integrity Network, THRIN) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และหน่วยงานอื่นๆ ของ อว.
- **นักวิจัยและผู้เกี่ยวข้อง**กับ**นโยบายการวิจัย**ศึกษาและให้ความสำคัญกับ**ประเด็นใหม่**ที่เชื่อมโยงกับจริยธรรมการวิจัย เช่น วิทยาการที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านลบ แนวทางการเผยแพร่และการนำผลงานไปใช้ เทคนิคในการเสนอข้อมูลและผลของการวิจัย และวิทยาศาสตร์แบบเปิด

- Wealth without work.
- Pleasure without conscience.
- Knowledge without character.
- Commerce without morality.
- Science **without** humanity.
- Religion without sacrifice.
- Politics without principle.

Mohanda Gandhi
“Seven Social Sins”